

PREPOROD

www.sindikat-preporod.hr

Riječ
predsjednika
**ZA RE
FER END
UM!**

Želeći nekako poslati što više važnih i intrigantnih poruka u predstojećoj komunikaciji s građankama i građanima na kraju smo se odlučili glasovno razmrvtiti riječ oko koje će se idućih nekoliko tjedana vrtjeti ama baš sve u sindikatu i oko sindikata. Grupirajući glasove našeg sloganova Za referendum, unutar podijeljenog crveno-plavog romba, nastojali smo ponajprije istaknuti središnji njezin dio, dio koji zauzima troglasna cjelina fer, zasebna riječ unutar riječi referendum. Riječ fer razgovorno se u našem jeziku značenjski nadopunjava s pridjevima pošten i pravedan. Namjeravali smo nglasiti koliko je važno da poštenje i pravednost idu uz sve što se događa u svezi s najvažnijim institutom neposredne demokracije.

Mi smo, dakle, željeli za potrebe naše kampanje izvući jedan dio iz riječi, a onda su se same od sebe odnekud pojavile i neke druge zasebne cjeline koje su nudile značenja povezana s našom predstojećom akcijom. „**RE** kao opet, eto nas ponovo; **FER** kao to bi bilo pošteno da tako bude; **END** kao akcija za kraj; **UM** kao za malo razuma“ – autentičan je sadržaj prve poruke koju sam dobio nakon što je naše vizualno rješenje, rješenje našeg umjetnika i priatelja Pere Mrnarevića, ugledalo svjetlo dana. Zanimljivo je kako se desetak naknadno pristiglih reakcija tek neznatno razlikovalo od Sebastijanova pojašnjenja koje je stiglo prije ostalih. I stvarno mi smo cijekajući našu riječ željeli istaknuti samo jedno, a ispostavilo se kako je i sve ostalo jednakno važno i ilustrativno za predstavljanje naše predstojeće dvotjedne akcije.

Latinski **Re** na početku brojnih riječi znači ponovno, iznova, natrag. Nakon što smo u lipnju prošle godine uspjeli spasiti od privatizacije radna mjesa naših čistačica, kuharica i domara, nakon što smo nešto slično uradili u listopadu s našim autocestama, aktualna vlast se odlučila brutalno osvetiti dvjema referendumskim inicijativama. Novim se Zakonom o referendumu prikupljanje potpisa za sve buduće referendume s javnih površina gura u uredne državne uprave. Ovo nas je rješenje ponovno mobiliziralo, ovo nas je politički sumanuto rješenje ponovno ujedinilo, ovo nas je rješenje ponovno natjerala na akciju.

Me ne želimo bilo kakav referendum, mi želimo sačuvati Fer, dakle, poštenu i pravednu organizaciju referendumu. Priklupljanje potpisa za građanski referendum u uredima državne uprave u svojoj suštini, napose u kombinaciji s astronomskom brojkom od 400 tisuća potrebnih potpisa, poruga je samoj suštini demokracije. Umjesto nas naše bi potpisne prikupljali zaposlenici one iste vlasti čije štetne odluke mi želimo osporiti na referendumu. Fer referendumom mi ćemo se zaštiti danas od ove, a sutra od neke druge vlasti. Ne sumnjam da će građanke i građani prepoznati koliko je važno da imamo ne bilo kakav, nego da imamo pošten, da imamo Fer referendum.

Ukoliko bi aktualna vlast uspjela uškopiti institut referendumu, onda bi to stvarno bio, kako nam poručuje Jim Morrison, *this is the end* neposredne demokracije. Naravno, ovo se neće dogoditi. Zahvaljujući našoj spremnosti na otpor dogodit će se upravo suprotno. Dogodit će se još jedan de-bakl aktualne vlasti. „Ovo nije kraj. Nije čak ni početak kraja, ali je možda kraj početka!“ – Churchillova je misao koja sjajno pojašnjava našu situaciju. Ako uspijemo, a uspijet ćemo, umjesto da uspiju oni koji žele sahraniti građanski referendum, uspijet ćemo mi koji želimo jednom za svagda završiti s porođajnim mukama neposredne demokracije u našoj zemlji.

S **Umom**, sposobnošću ispravnog rasuđivanja, završava naš slogan. Kao nepopravljivi optimist ja ipak vjerujem da će se, u sveopćem ludilu našem svagdašnjem i među pripadnicima političke elite koja odlučuje o ovom prevažnom pitanju, pojaviti makar i trunca zdravog razuma. Dok nam se to ne dogodi, prihvativmo se mi svi zajedno prevažnoga posla i prikupimo dovoljan broj potpisa za raspisivanje referendumu. Tako će na najbolji mogući način i naša poruka *Nećete bez naroda!* doprijeti do onih kojima je namijenjena.

PREDSTAVLJENA GRAĐANSKA INICIJATIVA „ZA REFERENDUM!“

Nećete bez naroda!

Gradska inicijativa „ZA REFERENDUM!“, sastavljena od 15 sindikata i 7 udruženja civilnog društva – Sindikat hrvatskih učitelja, Hrvatski strukovni sindikat medicinskih sestara-medicinskih tehničara, Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja, Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod, Nezavisni cestarski sindikat, Sindikat zaposlenika u djelatnosti socijalne skrbi Hrvatske, Opći sindikat Ministarstva unutarnjih poslova, Sindikat prometnika vlakova Hrvatske, Radnički sindikat HZMO-a, Sindikat odgoja i obrazovanja Hrvatske, Sindikat radnika hrvatskih cesta i autoputeva, Samostalni sindikat uslužnih djelatnosti Hrvatske, Sindikat obrazovanja EU21, Sindikat zaposlenih u hrvatskom mirovinskom osiguranju, Hrvatski Savez stanara – Građana EU, Mreža mladih Hrvatske, Savez udruženja Klubtura, Pravo na grad, Zelena akcija, Centar za mirovne studije, Baza za radničku inicijativu i demokraciju (BRID) – najavila je na tiskovnoj konferenciji, održanoj 14. svibnja, akciju prikupljanja potpisa za referendum kojim će se tražiti smanjivanje broja potpisa birača potrebnih za raspisivanje referendumu na 200 000 potpisa te prikupljanje potpisa birača na svakom prikladnom mjestu na kojem je moguće održati javno okupljanje

sa putem sustava e-građani jer je broj građana koji se koriste tim sustavom izuzetno nizak.

Novi zakon ne predviđa brojčano iskazivanje potpisa birača koje je potrebno prikupiti da se inicira referendum što ostavlja veliki prostor za manipulacije od strane državnih tijela s popisom birača i određivanjem broja potpisa koje je potrebno prikupiti. Prijedlog novoga Zakona o referendumu donosi još niz otegottih odredbi, međutim za početak se treba sprječiti donošenje spomenute dvije odredbe koje će jako otežati, a moguće i u potpunosti onemogućiti građanima njihovo ustavno i demokratsko pravo odlučivanja putem referendumu.

– Vlada ponukana učincima dviju prethodnih referendumskih inicijativa protiv outsourcinga i monetizacije, koje su zaustavile provedbu istih i sačuvale radna mjesta, odlučila je donošenjem Zakona o referendumu koji oduzima mjesa prikupljanja potpisa, sindikatima i udruženima oduzeti ključan alat njihovog djelovanja – mogućnost organizacije referendumskih aktivnosti. Sindikati i udruženja civilnog društva stoga su se odlučili na zajednički korak. Za referendum borimo se referendumom – kazao je Stipić i dodao kako je u toj rečenici opisana ova akcija koja će započeti 30. svibnja kojom će se prikupiti dovoljan broj potpisa za održavanje referendumu koji će sačuvati neposrednu demokraciju u Republici Hrvatskoj – zaključio je Željko Stipić.

Koordinator Inicijative i član udruženja „Zelena akcija“ Enes Čerimagić rekao je kako smo ponovno u situaciji u kojoj organizirani građani moraju odraditi ono što politika ne može.

– Ovom akcijom odlučili smo očuvati i unaprijediti mjesa za prikupljanje potpisa te smanjiti broj potrebnih potpisa koji se pokazao kao veliko ograničenje. Ovime se želi omogućiti što većem broju građana da obavlja-

ju svoju funkciju odgovornih građana korigirajući loše odluke vlasti. Spomenuto je prijetnje od privatizacije prirodnih resursa, voda, šuma, eksploatacije naftne iz Jadrana i stoga naglasio važnost ove akcije kojom će se spasiti mogućnost građana da sami iniciraju instrument neposrednog odlučivanja.

Glavna tajnica Matice hrvatskih sindikata i koordinatorica Inicijative Mirela Bojić naglasila je kako će se u akciju ići sa dva referendumskna pitanja – jedno će se ticati Zakona o referendumu vezano za mjesa prikupljanja potpisa, dok će se drugo pitanje ticati izmijene Ustava u pogledu broja potpisa birača potrebnih za raspisivanje referendumu. Naglasila je građanima važnost akcije jer ako se izglosa ovaj Zakon o referendumu, sam referendum neće moći biti praktično proveden.

– U uredima državne uprave bit će nemoguće skupiti preko 400 000 potpisa koliko je sada potrebno te će referendum stajati kao mrtvo slovo na papiru. U Sloveniji je za građanski referendum potrebno sakupiti samo 40000 potpisa, a kada bi taj omjer prenijeli u Hrvatsku, kod nas bi trebalo sakupiti 80000 potpisa, kazala je Mirela Bojić i naglasila kako Inicijativa neće ići s tako niskim zahtjevom jer misle da je 200 000 jedan značajan broj građana kojima bi se trebalo omogućiti izjašnjanje svojih mišljenja.

Predsjednik Nezavisnog cestarskog sindikata Mijat Stanić podsjetio je na uspjehe Inicijative protiv outsourcinga i monetizacije, koje su unatoč tome što ti referendumi nisu održani, sačuvale radna mjesta i sprječile davanje autocesta u koncesiju.

– Budućim generacijama želimo ostaviti oružje kojim je spašeno 27 000 radnih mjesa i autoceste. Ovaj je referendum najvažniji od svih do sada jer ako izgubimo ovo što ovim referendumom tražimo, referendumu više nikada biti neće – naglasio je Stanić.

M. N.

JESU LI REFERENDUMSKA PITANJA INICIJATIVE „ZA REFERENDUM USTAVNA

Želimo spasiti referendum od onih koji ga opasno ugrožavaju

U samo četiri dana građanska Inicijativa „ZA REFERENDUM”, žečeći se predstaviti najširoj javnosti, održala je dvije konferencije za tisak. Na onoj drugoj, održanoj 18. svibnja u sjedištu Sindikata Preporod, o temi „Jesu li referendumska pitanja Inicijative za referendum ustavna?”, govorila su dva stručnjaka za ustavno pravo – **dr. sc. Robert Podolnjak** i **dr. sc. Đorđe Gardašević**, profesori na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Kako je otvarajući konferenciju za tisak istaknuo **Željko Stipić**, predsjednik Sindikata Preporod i koordinator Inicijative „ZA REFERENDUM”, „ovom akcijom želimo spasiti referendum od onih koji ga opasno ugrožavaju, a s druge strane želimo olakšati njegovo organiziranje”.

Referendumska pitanja – rezultat promišljanja ustavnopravnih stručnjaka

– Referendumska pitanja koja predstavljamo postavljena su odvojeno i imat ćećemo prvi put situaciju da sindikati i nevladine udruge predlažu dvostruki referendum, da će se odvojeno prikupljati potpisi za dva odvojena referendumska pitanja – rekao je **Robert Podolnjak** te nastavio:

– Prvo pitanje se odnosi na ustavni referendum i Organizacioni odbor je odlučio da u ovom referendumu zatraži smanjivanje broja birača koji su dužni potpisati zahtjev za referendum narodne ili građanske inicijative te da se taj broj, koji je propisan Ustavom člankom 87. i sada je 10 posto od ukupnog broja birača u RH, promijeni i da se umjesto postotka stavi broj od 200 000 birača. Formulacija pitanja je: „**Jeste li za prijedlog da se članak 87., stavak 3. Ustava Republike Hrvatske izmjeni na način da će o pitanjima iz stavka 1. i 2. Hrvatski sabor raspisati referendum u skladu sa zakonom ako to zatraži 200 000 birača u Republici Hrvatskoj?**“.

Ovo pitanje se odnosi na promjenu stavka 3. u članku 87. koji jedini govori o narodnoj inicijativi za raspisivanje referendumu i definira broj potpisa. U raspravi koja je bila prije utvrđivanja pitanja bilo je razgovora o tome da se broj potpisa utvrdi i u po-

stotku, da se smanji sa 10 na 5 posto, ali prevladalo je stručno stajalište da se utvrdi točan broj potpisnika. Takav stav proizlazi i iz smjernica Venecijanske komisije i puno češće je prisutan u ustavima drugih država nego postotak birača koji se traži za raspisivanje referendumu. Uostalom, mi smo svih ovih godina imali problem, jer se nikada unaprijed nije točno znalo koliki je broj birača čije potpise treba prikupiti za referendum. Predloženi broj od 200 000 je otprilike polovica od sadašnjeg broja potpisa koje prema odluci Ustavnog suda valja prikupiti.

Hrvatska bi se, ako se održi referendum s ovim pitanjem i ako to birači prihvate, sa traženih 200 tisuća potpisani našla otprilike u sredini u odnosu na druge europske države koje imaju referendum narodne inicijative. Deset posto ima Latvija, Litva traži 300 000 potpisa na svojih 2,6 milijuna birača, Slovačka traži 350 000 birača, a ima ih 4,4 milijuna i to su države koje kao i Hrvatska traže veliki postotak. S druge strane, Italija traži 500 tisuća birača, a ima 47 milijuna i to je malo više od 1 posto, Slovenija traži 2 posto, odnosno 40 000 birača te Švicarska koja traži 50 posto za zakonodavni referendum, a 100 tisuća birača za ustavni i to je oko 2 posto od biračkog tijela u Švicarskoj.

Nemoguće je prikupljati potpise u uredima državne uprave

Drugo pitanje odnosi se na izmjenu postojećeg Zakona o referendumu. Tekst pitanja glasi: „**Jeste li za prijedlog da se članak 8c., stavak 1. Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave izmjeni na način da se potpisi kojima se traži raspisivanje referendumu na zahtjev birača mogu prikupljati na svakom prikladnom mjestu na kojem je moguće održati javno okupljanje u skladu sa zakonom kojim se uređuje prava na javno okupljanje?**“.

Ovim pitanjem želimo da se ubuduće u slučaju pozitivne odluke na referendumu potpisi prikupljaju na javnim mjestima koja

Organizacioni odbor odlučio je referendumom zatražiti smanjivanje broja birača koji su dužni potpisati zahtjev za referendum narodne ili građanske inicijative te da se broj, koji je propisan Ustavom i sada je to 10 posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj, promijeni i da se umjesto postotka stavi broj od 200 000 birača. Drugim referendumskim pitanjem želi se postići da se potpisi kojima se traži raspisivanje referendumu prikupljaju na javnim mjestima koja su za to prikladna i na kojima je inače omogućeno javno okupljanje

Robert Podolnjak

Đorđe Gardašević

su za to prikladna i na kojima je inače omogućeno javno okupljanje. Ovo pitanje nije samo odgovor inicijative na prijedlog Zakona o referendumu koji je sada u saborskoj proceduri nego i na postojeći Zakon o referendumu. Jer, postojeće rješenje je da se potpisi mogu prikupljati na svakom za to prikladnom mjestu u skladu s odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave. Ta su predstavnička tijela trebala svojom odlukom definirati koja su to mesta na kojima građani mogu prikupljati potpise kada traže referendum, ali iz prakse je poznato da mnoga predstavnička tijela to nisu učinila, jednostavno nisu donijela takve odluke, a umjesto njih često su odluke donosili gradonačelnici sami kad bi dobili neki

zahtjev od određenih inicijativa.

Pokazalo se da je tu bilo dosta arbitarnosti u odlučivanju, a gradonačelnici su mogli samostalno odlučiti hoće li nekoj inicijativi odobriti veći ili manji broj mesta na kojima se mogu prikupljati potpisi. Pritom nikome nije palo na pamet da bi tu odluku trebalo donositi gradsko vijeće, a ne sam gradonačelnik. Upravo zato ovo referendumsko pitanje smjera tome da se izmjeni postojeći zakon koji je još na snazi. Želimo taj stavak promijeniti i uskratiti pravo predstavničkim tijelima lokalne samouprave i gradonačelnicima da samovoljno odlučuju hoće li odobriti veći ili manji broj mesta za prikupljanje potpisa, jer smatramo da je pravo građana da im se na svim javnim mjestima

koja su prikladna za okupljanje omogući da slobodno prikupljaju potpise za svoje inicijative – rekao je Robert Podolnjak.

Referendum kao korektiv loših odluka vlasti

Đorđe Gardašević istaknuo je da je parlamentarna demokracija normalni modus ponasanja, ali kad dođe u neku vrstu krize i kada se sasvim jasno da institucije ne mogu u potpunosti i sasvim dobro funkcionirati, onda im treba izmislići i unaprijediti korektiv.

– Uzmimo dva primjera možda površna, ali ilustrativna. Hrvatska već nekoliko godina nema trinaestog suca Ustavnog suda, a kao što se zna, Ustavni sud je jedna od najviših instanci vlasti

Država	Broj potpisa	Trajanje prikupljanja potpisa
Italija	500 000	3 mjeseca
Slovenija	40 000	35 dana
Švicarska	100 000	18 mjeseci
Litva	300 000	3 mjeseca
Mađarska	200 000	4 mjeseca
Poljska	100 000	3 mjeseca
Austrija	100 000	8 dana

u državi. Pravnici koji striktno gledaju na te stvari mogli bi legitimno tvrditi da ako nema trinestog sudca, a u Ustavu piše da se sud sastoji od njih 13, onda nemamo ni Ustavni sud i nemamo pravovaljano uspostavljeni tijelo koje bi trebalo rješavati poslove koji su mu Ustavom dani u nadležnost. Zašto nema toga 13. suca? Zato što se o tome saborski zastupnici nisu uspjeli dogovoriti!

Nadalje, prije pet godina zadnji puta je izmijenjen Ustav i tada je kao obveza bilo propisano da će se u roku od šest mjeseci donijeti novi Zakon o referendumu koji će se uskladiti s promjenama Ustava te riješiti pitanja koja su važna u sklopu zakonodavnog okvira o referendumu. Ni danas još nemamo taj novi Zakon o referendumu, jer se saborski zastupnici ni o tome ne mogu dogovoriti. U takvoj situaciji mislim da je vrijeme da se neka građanska inicijativa posluži referendumom kao alatom i da pokuša sama promijeniti neke stvari. Mislim da referendum treba mijenjati, ali ova dva pitanja nisu cijelovita promjena referendumskih pravne regulative. Tu ostaje još kako puno stvari koje bi hitno trebalo rješavati, jer ako se to ne učini bit će moći suočeni s pravnim kaosom koji je do sada nekada manje, a nekada više uspješno rješavao Ustavni sud.

Naime, jedna od stvari koju treba riješiti je broj potpisa potrebnih za narodnu inicijativu, zatim to su i mesta na kojima se mogu skupljati potpisi. Krucijalno je pitanje ipak o kojim problemima i pitanjima ili područjima se na referendumu ne može raspravljati. U hrvatskom Ustavu i dalje imamo odredbu koja kaže da Hrvatski sabor, a onda i ljudi ako skupe u narodnoj inicijativi sada 10 posto, a ubuduće možda 200 tisuća potpisa, da se tada može raspisati referendum i o drugom pitanju iz nadležnosti Hrvatskog sabora ne precizirajući pri tom što je to drugo pitanje. Preostaje da se tumači Ustav, da se gleda što je u nadležnosti Hrvatskog sabora i da se onda analogijom zaključi da se i o tome može raspisivati referendum. Recimo, Hrvatski sabor odlučuje o ratu i miru, o promjeni granica, o odgovornosti Vlade, o izboru sudaca Ustavnog suda... Zar je moguće da nitko nije uvidio da tu odredbu treba mijenjati, jer će se desiti velik problem ako netko dođe na ideju i pokuša organizirati referendum na kojem će se odlučivati o ratu i miru ili o promjeni granica. To su vrlo ozbiljne stvari, jer situacija je nesređena. Iako je ova inicijativa usmjerena na parcijsku promjenu, vjerujem i nadam se da će i ovo biti dodatni poticaj Saboru, odnosno ustavotvorcu i zakonodavcu, da počne rješavati pitanja koja je trebalo riješiti još prije pet godina. Dakle, da vrlo ozbiljno pristupi definiciji onoga što spada u područje referendumskog odlučivanja. Sve ovo, na posljeku, treba shvatiti kao proces socijalnog učenja u kojemu jednakopravno mogu sudjelovati institucije državne vlasti, ne samo Hrvatski sabor i Ustavni sud kao glavni akteri nego i sami birači, građani Hrvatske kao oni na koje se to sve odnosi i kojih se to najviše tiče – zaključio je Gardašević.

Ne podcenjujte hrvatske građane

Na novinarsko pitanje o tome kako će izgledati prikupljanje potpisa za oba referendumska pitanja Željko Stipić je rekao da će se potpisi prikupljati na jednom mjestu, no bit će dvije potpisne liste u različitim bojama kako ne bi bilo zabune u tome što se potpisuje.

Monetizacija i outsourcing su bili životne teme na koje su građani reagirali. Kako mislite da će reagirati na ova pitanja koja se tiču reguliranja referenduma i koja mnogima možda nisu jasna – bilo je pitanje novinara na koje je odgovorio Željko Stipić: „Mogu se na neki način s vama složiti, jer kad smo prije godinu dana počeli priču s outsourcingom malo je bilo onih koji su znali što to znači. Nakon kratkog vremena sam posjećujući škole doživio da su mi spremice objašnjavale razliku između outsourcinga i spin offa. Zato ne bih podcenjivao hrvatske građane koji će vrlo brzo shvatiti o čemu govorimo i za što se borimo. A aktivisti na štandovima na kojima će se prikupljati potpisi, siguran sam, kvalitetno će komunicirati s građanima i objasniti im o čemu se točno potpisuje i zašto.

Bojite li se reakcije i vladajućih i oporbe zbog inzistiranja da se potpisi prikupljaju na javnim površinama, a ne samo u uredima državne uprave?

Ne bojimo se i odlučili smo učiniti nešto prevažno za budućnost ove zemlje. Neposredna demokracija je važan korektiv posrednoj demokraciji, jer sutra ćemo vjerojatno imati nasrtaj na naše vode i šume, danas već imamo nasrtaj na zdravstvo, neki bi i naftne platforme stavili ispred Opatije i upravo ovaj alat nam jamči da se to neće dogoditi. Bitan nam je institut referendumu i radi aktualne vlasti i radi one koja će sutra doći, jer građani se od loših odluka političara čuvaju institutom referendumu – rekao je Stipić.

– Jedan referendum s više referendumskih pitanja nije ništa neuobičajeno u praksi, jer prije nekoliko godina Talijani su proveli referendum sa čak četiri pitanja. To je moguće izvesti, ali je organizacijski teže. Nismo oba pitanja mogli svesti u jedno, jer netko podržava ideju za 200 tisuća potpisa, ali želi svoj potpis dati u uredu državne uprave. Kako u tom slučaju odgovoriti na oba pitanja? – dodao je Robert Podolnjak te nastavio: – Mislim da Hrvatski sabor treba predlagati ustavne promjene, ali ne da i sam o njima odlučuje već prijedlog promjena treba dati građanima da se s njim suglasne. Ustavna promjena mora biti rezultat promišljanja u Hrvatskom saboru, ali i stava najšire javnosti kako se ne bi dogodilo da imamo ustavne promjene koje mogu biti vrlo loše. Najbolje je rješenje da nema ustavnih promjena bez suglasnosti građana, jer u svim dosadašnjim promjenama nikada se nije pitalo građane jesu li suglasni s njima. Nažalost, jer je Sabor uvijek mislio da je jedini ustavotvorac i da ne mora pitati građane ni za što. To treba također mijenjati kako bi ustav u punom smislu riječi bio i narodni ustav.

Milan Novačić

KONFERENCIJA ZA TISAK INICIJATIVE „ZA REFERENDUM“

Sve je spremno za prikupljanje potpisa

Poruka aktualnoj i svim budućim vladama s prošlostjedne konferencije za tisak glasi:

– Organizacijski smo spremni i iduće subote, 30. svibnja, u svih 128 gradova, ali i u manjim mjestima, krenut će dvotjedna akcija prikupljanja potpisa za dva referenduma, a glavna poruka u sljedećim danima bit će ono ispisano na našim plakatima „Nećete bez naroda“ – i to je naš slogan s kojim ćemo stići do cilja, a naš cilj je da prikupimo najmanje 405 tisuća potpisa za svako referendumsko pitanje, a moglo bi se dogoditi da ćemo prikupiti i više od milijun potpisa, jer smo pokrenuli pravu stvar koja je važna svim građanima Hrvatske – sačuvati institut referendumu – rekao je Željko Stipić.

O pripremama za prikupljanje potpisa govorio je **Sebastijan Troskot**, povjerenik Sindikata Preporod i voditelj Preporodovog ureda u Splitu. „Čvrsto vjerujem da će i ova naša akcija uspješno završiti kao i dvije prošlogodišnje. Čini da Vlada ima neku posebnu vještina da spaja sindikate i udruge civilnog društva u zajedničkim akcijama pa nam ne preostaje drugo nego da joj

s zajednički suprotstavimo u akciji kojom želimo sačuvati institut referendumu. Kao predstavnik Split-sko-dalmatinske županije moram reći da imamo problema kao i lani s gradonačelnikom Splita Baldasarom koji nam je lani odobrio korištenje 11 mesta za prikupljanje potpisa protiv outsourcinga, već na sljedećoj koja je bila protiv monetizacije autocesta dobili smo samo 4 lokacije, a sada bi se priča mogla ponoviti sa 4 lokacije. To nam

otežava posao, ali vjerujem da će to što radi gradonačelnik Splita sve nas motivirati da skupimo i više od potrebnog broja potpisa – rekao je Sebastijan Troskot.

Na konferenciji za tisak govorili su još **Aleksandra Lukadinović**, koordinator za Osječko-baranjsku županiju, **Enes Čerimagić**, u ime organizacija civilnog društva te **Mirjet Stanić**, predstavnik Udruge Posavljaka, koja se je također priključila građanskoj inicijativi. (M. N.)

PRENOSIMO

Smrt referendumu, sloboda diktaturi demokracije

Referendum je oružje u rukama građana. Bez njega preostaje jedino pobuna na ulici protiv svake vlasti koja ignorira ljudi čije mišljenje i interesu navodno zastupa. A to jest diktatura

Piše Darko Pajić, Novi list

Demokracije nema bez uvažavanja mišljenja većine. A praksa pokazuje da nije dovoljno imati pravo izlaska na izbore i svake četiri ili dvije godine zaokružiti ponudenu političku opciju, jer nema garancije da će pobjednik ispuniti obećano, čak niti da će se držati vlastitog programa. U pravilu se događa suprotno i imamo užasno važne odluke za budućnost društva o kojima nije bilo ni riječi u predizbornoj kampanji. Primjer je ideja izdvajanja čistačica, kuhara i ostalih uslužnih djelatnosti iz državne službe, tzv. *outsourcing*.

Jednako i monetizacija autocesta koje nema u pobjedničkom Planu 21 Kukuriku koalicije, ali je zato itekako ima u odlukama Kukuriku vlade. Isto se odnosi i na plan bušenja i eksploracije naftne u Jadranu. Nitko za aktualnu vlast nije glasao uz spoznaju da će dozvoliti naftne platforme u Jadranu, pa je stoga sasvim legitimno tražiti da se građani o tom doista važnom pitanju izjasne. Međutim, priča o referendumu u Hrvatskoj nalikuje priči o neželjenom djetetu u košari, kojeg po danu svi žele i vole, ali ga onda krišom, pod okriljem noći, prenose do praga susjedne kuće. Najradije bi da ga nema.

Sabotaža direktne referendumske demokracije u Hrvatskoj ima bogatu povijest, iako je Hrvatska nastala upravo na referendumu, onome održanom 19. svibnja 1991. godine, kada se 94,17 posto građana izjasnilo za samostalnost države. I izlazak iz Jugoslavije, što dovoljno govori o tome koliko je suludo 2015. godine izmisljati neprijatelje i boriti se protiv Jugoslavena. Taj je referendum bio temelj Hrvatske. Sve poslijepodne nudilo je kontroverzu ili otvorene pokušaje podrivanja direktnе demokracije. Drugi najvažniji referendum ticao se odluke o ulasku RH u EU. Bio je uspješan, ali je ostao u sjeni preventivnog snižavanja minimalnog odaziva s ciljem sprečavanja mogućih eurofobičnih iznenadenja. Treći najvažniji referendum ikada u Hrvatskoj je onaj kojeg nije bilo. Onaj o ulasku Hrvatske u NATO, a nije ga bilo, jer se strahovalo da građani neće podržati nakanu vlastitih političara i iklamacijom glasati za NATO.

Zatim su krenule građanske i sindikalne inicijative. Proti izmjena Zakona o radu od kojeg se odustalo nakon što je HDZ-ova Vlada koju je vodila Jadranka Kosor odustala od izmjena istog Zakona. Homofobna inicijativa Željke Markić o zabrani sklapanja istospolnih

brakova prošla je filter Ustavnog suda, jer Hrvatski sabor pod kontrolom Kukuriku koalicije, nije želio zatražiti mišljenje Ustavnog suda o istom pitanju, iako su svjetonazorski bili apsolutno protiv. Ta licemjerna igra bila je sasvim drugačija kod referendumu o *outsourcingu*, gdje je traženo mišljenje Ustavnog suda, koji je na kraju ignorirao 608 503 potpisa i referendum zabranio. Jednako je bilo i kod izjašnjavanja protiv monetizacije autocesta unatoč više od 530 tisuća prikupljenih potpisa.

Iako su referendumi zabranjeni, oni nisu bili neuспješni. Vladajući su iz svega izvukli pouku. I skuhali Zakon o referendumu čiji je najvažniji cilj da referendumu u Hrvatskoj više ne bude. Prijetnja je jasna: smrt referendumu, sloboda diktaturi demokracije. Prijedlog da se potpis moći prikupljati samo u uredima državne uprave čini praktično nemogućim bilo kome ispuniti zahtjevan uvjet prikupljanja minimalno 400 000 potpisa. Ako ta naoko nevažna odredba Zakona prođe dobit će eutanaziju ionako krhke direktnе demokracije.

Od 30. svibnja od 13. lipnja potpise za spas institucije referenduma skupljat će inicijativa u kojoj je 15 sindikata i sedam civilnih udruženja. Zahtjevi su jednostavni. Prepoloviti broj traženih potpisa za bilo koju inicijativu u budućnosti na 200 000. I dozvoliti da se potpis skupljaju na svakom prikladnom mjestu za javno okupljanje. Između Bljeska i Oluje, Bleiburga i Jasenovca, sage o vojnoj paradi, bujanja podjela i netrpeljivosti u društvu koje namjerno siju politički lideri u Hrvatskoj, između silnih svađa i rasprava o partizanima i ustašama i upornog traženja unutarnjeg neprijatelja u crvenima, komunistima i Jugoslavenima, ovaj referendum gotovo i ne postoji u medijima. Iako je daleko važniji od svega navedenog. To je posljednja linija obrane prava građana na kakvu-takvu kontrolu političara, na suodlučivanje u važnim pitanjima.

Naivan je svatko tko misli da će ova ili neka buduća vlast zazirati od prodaje vode, šuma ili otoka, prodaje HEP-a i drugih strateških državnih tvrtki, uništenja Imunološkog zavoda, bušenja Jadrana, srozavanja radnih prava ili nastavka privatizacije zdravstva i školstva. Referendum je oružje u rukama građana. Bez njega preostaje jedino pobuna na ulici protiv svake vlasti koja ignorira ljudi čije mišljenje i interesu navodno zastupa. A to jest diktatura. Demokracije i kapitala. Protiv koje se treba boriti. Za početak, potpisom za spas referenduma.

20. travnja U Zagrebu je održan je Okrugli stol „Odluke Ustavnoga suda Republike Hrvatske – načelo oportuniteta i načelo vladavine prava“. Povod održavanju Okruglog stola bile su posljednje dvojbe na odluke Ustavnoga suda. Uz uvodničare profesora Ustavnog prava Đorđa Gardaševića i urednika časopisa Radno pravo Krešimira Rožmana, na okruglom su stolu govorili i Vilim Ribić iz Matice sindikata, Dragan Zelić iz GONG-a, profesor Ustavnog prava Mato Palić i Željko Stipić iz Preporoda.

* Osnovana podružnica u Osnovnoj školi „Skalice“ u Splitu. Za sindikalnu povjerenicu izabrana je Ana Kaštelan, a za zamjenicu Jasna Mikas. U Splitsko-dalmatinskoj županiji sada Preporod djeluje u 48 osnovnoškolskih i 6 srednjoškolskih ustanova. **ČESTITAMO!**

25. travnja Na velikom prosjednom skupu u Zagrebu, pred oko 10 tisuća sudionica i sudionika, govorio i predsjednik Preporoda. U govoru je posebno istaknuta važnost povezivanja sindikata i građanskih udruga. Preporod je ne samo pružio podršku organizatorima skupa nego i pomogao njegovu održavanju.

1. svibnja Glavno vijeće Preporoda u Sisku održalo svoju 16. sjednicu. Sjednica je održana nakon što su članovi Glavnoga vijeća sudjelovali na prosjednom skupu koji su sindikalne središnjice održale povodom proslave Praznika rada. Dvije su točke dominirale dnevnim redom sjednice. U prvoj je točki predsjednik Sindikata upoznao članice i članove Glavnog vijeća s Odlukom Ustavnoga suda o referendumu za donošenje Zakona protiv izdvajanja pomoćnih poslova u javnom i državnom sektoru. Uključivanje Preporoda u rad Organizacijskog odbora koji će prikupljati potpise za raspisivanje referendumu o dvama važnim pitanjima referendumske problematike (smanjenje potrebnog broja prikupljenih potpisa i prikupljanje potpisa na svim javnim mjestima na kojima je dopušteno javno okupljanje građana) – drugo je važno pitanje o kojem se raspravljalo na ovoj sjednici Glavnoga vijeća. Nakon rasprave jednoglasno je odlučeno da Preporod potpiše predloženi Sporazum o radu Organizacijskog odbora. Glavno je vijeće, sukladno svojim ovlastima, odlučilo da se, zbog uključivanja Preporoda u predstojeću referendumsku aktivnost, izbori u podružnicama, čije smo održavanje planirali u prvoj polovici lipnja, odgode za kraj kolovoza, odnosno početak rujna.

14. svibnja Predstavnici 15 sindikata i 7 organizacija civilnoga društva potpisali su Sporazum kojim se uređuju najvažnija pitanja djelovanja Organizacijskog odbora Referendumskih inicijativa „Za referendum!“. Najavljen je da će priku-

pljanje potpisa započeti 30. svibnja, a završiti 13. lipnja.

18. svibnja Na tiskovnoj konferenciji predstavljena referendumska pitanja nove referendumske inicijative. O sadržaju dvaju pitanja s područja ustavnopravne struke govorili su istaknuti stručnjaci Ustavnoga prava dr. sc. Robert Podolnjak i dr. sc. Đorđe Gardašević s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dvojica spomenutih stručnjaka, autori predstavljenih pitanja, priredit će i obrazloženja referendumskih pitanja.

* Održani sastanci Županijskog vijeća za Primorsko-goransku županiju u Rijeci i Županijskog vijeća Istarske županije u Puli; 19. svibnja održan u Splitu sastanak Međuzupanijskog vijeća za južnu Hrvatsku; 21. svibnja u Ivanovcu održan sastanak Međuzupanijskog vijeća za Sjevernu Hrvatsku; 22. svibnja održan u Osijeku sastanak Međuzupanijskog vijeća za istočnu Hrvatsku i 23. svibnja u Zagrebu održan sastanak Međuzupanijskog vijeća za središnju Hrvatsku. Na svim se ovim sastancima isključivo pripremalo povjerenice i povjerenike za predstojeću referendumsku akciju. Sastanke su pratili i sastanci s gradonačelnicima (Zagreb, Vukovar i Osijek), odnosno tiskovne konferencije (Zagreb, Rijeka, Pula, Split, Osijek, Vinkovci i Slavonski Brod).

22. svibnja Kolegica Sonja Mudrić, dugogodišnja visoka dužnosnica našeg Sindikata, trenutačno članica Predsjedničkog vijeća, zamolila je razrješenje s aktualne

dužnosti. U svojoj zamolbi za razrješenjem kao razlog se navode „osobni (zdravstveni) razlozi“. Za iznimian doprinos radu našeg Sindikata našoj kolegici Sonji Mudrić ćemo se zahvaliti na predstojećoj skupštini. Zbog skroga održavanja naše skupštine imenovanje nove članice Predsjedničkog vijeća uslijedit će nakon održavanja redovite skupštine.

25. svibnja Pred Ustavnim sudom predstavnici Referendumskih inicijativa „Za referendum!“ Vilim Ribić i Željko Stipić, zajedno s profesorom Ustavnog prava Matom Palićem s Pravnog fakulteta u Osijeku održali tiskovnu konferenciju: Provjeri na vrijeme ili zauvijek zašuti! Nakon tiskovne konferencije Ustavnog suda su predali referendumska pitanja kako bi se Ustavni sud izjasnio o njihovoj ustavnosti prije početka akcije prikupljanja potpisa.

4.NOVOSTI

Slobodna Dalmacija
UTORAK, 19.5.2015.

INICIJATIVA SINDIKATA

Prikupljaju se potpisi za referendum protiv Zakona o referendumu

Inicijativa 15 sindikata i sedam udruženja civilnog društva pokrenut će 30. svibnja prikupljanje potpisa za novi referendum, ovoga puta protiv novog Zakona o referendumu, a građanima će biti predložena dva referendumska pitanja koja su u ponude prethodno na konferenciji na novinarne predstavili koordinator inicijative Željko Stipić, Branimir Mihalinec, predsjednik Nezavisnog sindikata Zapošlenika u srednjim školama, doc. dr. sc. Mato Palić, s Pravnog fakulteta u Osijeku, i Ivana Primorac Bogaljević, koordinatorica za Osijek. Pozvavši građane da se odaзовu, ali i volontiraju u prikupljanju, kazali su kako se u organizaciju uključilo 15 sindikata i sedam udruženja. Morali će prikupiti 800 tisuća potpisa, jer se provodi za dva pitanja. Naime, ovim se referendumom želi po-

Jutarnji LIST **Glas Slavonije** **Večernji list** **NOV LIST**
Glas Koncila **SLOBODNA DALMACIJA** **24 sati**

prenosimo iz tiska

VEČERNJI LIST utorak, 19. svibnja 2015.

U Osijeku predstavljena nova referendumska inicijativa pod geslom "Nećete bez naroda"

Prikupljanje potpisa Za referendum od 30. svibnja

Prikupljanje potpisa inicijative "Za referendum" pod geslom "Nećete bez naroda" počinje 30. svibnja i trajaće do 13. lipnja. Inicijativi su i objasnili cilj juče na konferenciji koordinator inicijative Željko Stipić, Branimir Mihalinec, predsjednik Nezavisnog sindikata Zapošlenika u srednjim školama, doc. dr. sc. Mato Palić, s Pravnog fakulteta u Osijeku, i Ivana Primorac Bogaljević, koordinatorica za Osijek. Pozvavši građane da se odaзовu, ali i volontiraju u prikupljanju, kazali su kako se u organizaciju uključilo 15 sindikata i sedam udruženja. Morali će prikupiti 800 tisuća potpisa, jer se provodi za dva pitanja. Naime, ovim se referendumom želi po-

Potpisi će se prikupljati od 30. svibnja do 13. lipnja.

jutarnji.vijesti

OD 30. SVIBNJA

Potpisi za referendum protiv zakona

Inicijativa 15 sindikata i 7 udruženja civilnog društva pokrenut će 30. svibnja prikupljanje potpisa za referendum protiv novog Zakona o referendumu, a građanima će biti predložena dva referendumska pitanja koja su juče predstavili koordinator inicijative Željko Stipić i stručnjaci sa zagrebačkog Pravnog fakulteta Robert Podolnjak i Đorđe Gardašević. Stipić je ustvrdio da inicijativa tom akcijom želi spasiti referendum "od onih koji ga opasno ugrožavaju".

Protiv zakona
AKCIJA UDРУГA I SINDIKATA

Skupljat će potpise za referendum o referendumu

Inicijativa 15 sindikata i sedam udruženja civilnog društva počinje 30. svibnja prikupljati potpise za novi referendum, i to protiv novog Zakona o referendumu. Inicijativa želi da se građani izjasne žele li spustiti potreban broj potpisa za referendum na 200.000 te žele li da se ti potpisi skupljaju na svakom prikladnom mjestu, a ne samo u uredima uprave. (b)

ORGANIZACIJSKI ODBOR
ZA IZJAŠNJAVAњE BIRАČA O ПOTREBI
DA SE ZATRAŽI RASPISIVANJE REFERENDUMA
O UРЕДНЮJU PITANJA REFERENDUMA

Zagreb, 14. svibnja 2015. godine
Na sastanku održanom dana 14. svibnja 2015. godine u Zagrebu, Organizacijski odbor za izjašnjavaњe birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referendumu u sastavu: Sanja Šprem, Anica Prašnjak, Branimir Mihalinec, Vilim Ribić, Željko Stipić, Mijat Stanić, Jadranka Ivezić, Siniša Mihelić, Anto Ilićić, Višnja Stanićić, Leonarda Stopić, Mladen Latinac, Jadranka Klekar, Marijan Prišlin, Dalimir Kuba, Teodor Celakoski, Iva Zenzerović Šloser, Jelena Miloš, Enes Čerimagić, Katarina Pavić, Karlo Kralj i Andrej Stevan Horvat, na temelju članka 8.b Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 33/96, 92/01, 44/06, 58/06, 69/07, 38/09), donio je

Odluku o pristupanju izjašnjavaњu birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referendumu

1. Pristupit će se izjašnjavaњu birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referendumu na sljedećim pitanjem: „Jeste li za prijedlog da se članak 87., stavak 3. Ustava Republike Hrvatske izmjeni na način da će o pitanjima iz stavka 1. i 2. Hrvatski sabor raspisati referendum u skladu sa zakonom ako to zatraži 200.000 birača u Republici Hrvatskoj?“

2. Potpisi birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referendumu o pitanju iz točke I. ove Odluke skupljat će se unutar roka od 15 dana koji započinje početkom dana 30. svibnja, a ističe s krajem dana 13. lipnja 2015. godine.

DA **NE**

VEЧERNJI LIST utorak, 19. svibnja 2015.

ORGANIZACIJSKI ODBOR
ZA IZJAŠNJAVAњE BIRАČA O ПOTREBI
DA SE ZATRAŽI RASPISIVANJE REFERENDUMA
O UРЕДНЮJU PITANJA REFERENDUMA

Zagreb, 14. svibnja 2015. godine
Na sastanku održanom dana 14. svibnja 2015. godine u Zagrebu, Organizacijski odbor za izjašnjavaњe birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referendumu u sastavu: Sanja Šprem, Anica Prašnjak, Branimir Mihalinec, Vilim Ribić, Željko Stipić, Mijat Stanić, Jadranka Ivezić, Siniša Mihelić, Anto Ilićić, Višnja Stanićić, Leonarda Stopić, Mladen Latinac, Jadranka Klekar, Marijan Prišlin, Dalimir Kuba, Teodor Celakoski, Iva Zenzerović Šloser, Jelena Miloš, Enes Čerimagić, Katarina Pavić, Karlo Kralj i Andrej Stevan Horvat na temelju članka 8.b Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 33/96, 92/01, 44/06, 58/06, 69/07, 38/09), donio je

Odluku o pristupanju izjašnjavaњu birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referendumu

Glasilo je besplatno; prijavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lipnja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01, ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142. Rješenjem Ministarstva kulture od 6. srpnja 1995. godine

klasa: 612-10/95-01-1267,
ur-boj: 532-03-1/7-95-01.

Glasilo je oslobođeno poreza

Priprema i tisk: Denona d.o.o.